

Net-hírek

• Munkatársunktól

Híreinket az Interneten megjelenő Internetto Hírlevélből válogattuk (címe: <http://www.idg.hu/internetto>).

Elem a sláger

Amerikában a legkeresettebb karácsonyi árucikknek az elem bizonyult, az esztendő során eladott 4 millió darabból 1,6 millió fogyott a karácsonyi időszakban. Az elemigényes elektronikus játékokon és szerkesztőkön kívül a három óriás, a Panasonic, a Duracell és az Energizer is óriási reklámkampanyal és akciókkal biztatta a vásárlókat.

Még nem kering...

A múlt héten pénteken harmadszor is elhalasztották az Iridium nevű, drótnélküli telefonokat működtető globális műholdas rendszer első három elemének felbontását. A 2,65 milliárd dolláros költségvetésű Iridium 66 darab, egymással összekapcsolt műhold segítségével hálózta majd be a Földet, s a tervek szerint 1998-ban kezdi meg a működését.

Éteri cenzúra

Peking le fog csapni a Kínában működő illegális rádióadókra és személyhívó hálózatokra. A Xinhua állami hírgyűjtő jelentése szerint a rádióhullámok szorosabb ellenőrzésére van szükség az állambiztonság megőrzése érdekében. 2000-ig országos frekvencia-ellenőrző számítógéphálózatot helyeznek üzembe és felszámolják az illegális frekvenciákat használó adókat.

CD – ízlés szerint

A kifejezetten zenére szakosodott site, a Tunes.com számítástechnikai olyan programot készített, mellyel a felhasználó a hálózaton maga állíthat össze kedvenc számaiból egy CD-t, amit néhány héttel később meg is kap postán. A programmal hasonló hangzású számokra is lehet keresni, így például kiválaszthatjuk Cibo Matto azon dalait, amelyeknek a hangzása a Led Zeppelínre emlékeztet. A Tunes.com szerint ez alapvetően egy technikai kísérlet, nem üzleti vállalkozás.

E-mail a Siratófalra

A Virtuális Jeruzsálem (<http://www.virtual.co.il/>) előben közvetíti a weben a Siratófal és látogatóinak képét. A megtekintéshez szükséges program letölthető a VDO oldalairól: <http://www.vdo.net>. A Virtuális Jeruzsálem lapjáról imát is lehet küldeni a Siratófalra, az e-maileket kinyomtatják és felhelyezik a falra.

Visual Basic – később

A Microsoft Visual Basic fejlesztőprogram január 1-ig 5.0-as verziója valószínűleg csak márciusban kerül a boltokba. Tavaszra tervezi egyébként a cég Boston nevű integrált fejlesztőcsomagjának piacra dobását.

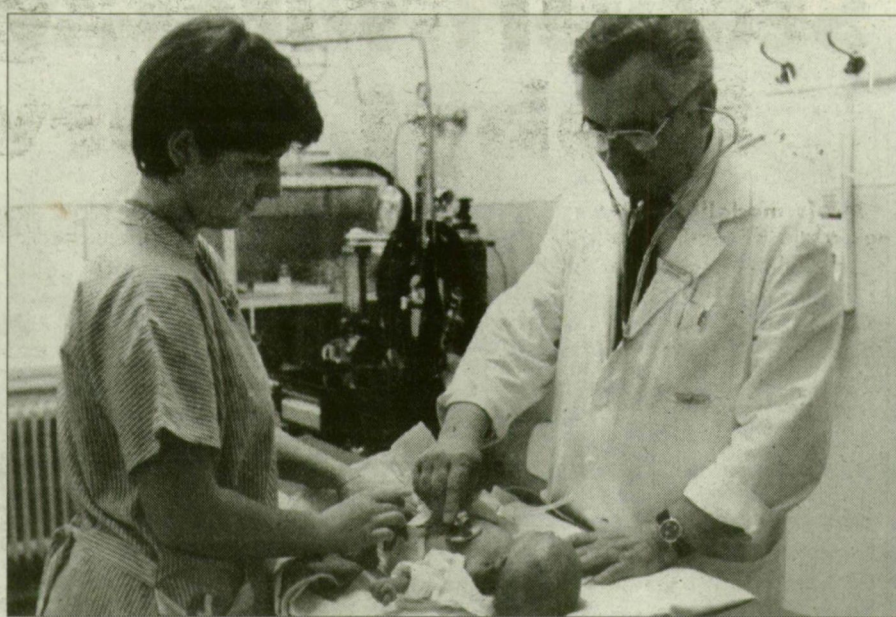
A gyermek nem „kis felnőtt”

Füzesi Kristóf professzor a szegedi gyermekklinika sebészeti osztályának vezetője. Amikor beszélgetésre hívtam, kérése az volt, az írás középpontjában ne személye, hanem szakmája álljon. A gyermeksebészet, melyet csak néhány éve ismeretek el alapszakmákként, jöllehet a születési rendellenességek kezelésétől a tizenévesek traumatológiai ellátásáig minden hozzájuk tartozik.

• Hol a helye a gyógyításban a gyermeksebészetnek?

– A felnőtt gyógyászatban régóta természetes, hogy különválik a sebészet és a belgyógyászat. A kor szerinti felosztásnak is régi hagyománya van, hosszú ideje különválik a gyermek- és a felnőttgyógyászat. E rendszerből viszont hiányzott a gyermekkorban fellépő sebészeti kórképek kezelése. Pedig vannak olyan speciális gyermekkori sebészeti kórképek – elsősorban az újszülöttkori fejlődési rendellenességek –, melyek kezelése speciális ismereteket igényel. Magyarországon kissé késve kezdődött a gyermeksebészeti rendszer felépítése, de mostanra kialakult egy megfelelő ellátási hálózat. Ennek fontosabb központjai: Budapest, Pécs, Szeged és Miskolc. Egy akkora területnek, mint Szeged egészségügyi vonzáskörzete, kell, hogy legyen egy gyermeksebészeti centruma. Évente 1500 műtétet végzünk. A gyermeksebészet jellegéből adódóan meglehetősen szerteágazó feladatokat lát el. Az újszülöttsebészet egy speciális korcsoporttal foglalkozik, ezen belül mellkasi, hasi, plasztikai, urológiai beavatkozásokat foglal magába. Emellett osztályunknak a gyermek traumatológiai eseteket is el kell látni.

• **Mióta elfogadott Magyarországon önálló szakmákként a gyermeksebészet?**
– A harmincas-negyvenes években egyáltalán nem voltak gyermeksebészek; az erre vonzalmat érző felnőttek sebészek foglalkoztak esetenként gyermekkori kórképekkel. Az ötvenes években kezdett egy-egy személy – Koós Aurél, Dénes János, Horváth György, később Altorjai István, Rácz Dániel, Vincze János – teljes munkaidőben gyermeksebészettel foglalkozni. A hetvenes években a politikai viszonyok javulásának köszönhetően lehetővé vált, hogy néhány szakember külföldre utazhasson. Ez nagy lökést adott a hazai gyermeksebészet fejlődésének. Hiszen a Lajtán túl a

Dr. Füzesi Kristóf: Mindennap örömmel jövök be. (Fotó: Kárnok Csaba)

gyermeksebészet hosszabb múltra tekint vissza, így nagyobb tapasztalatokra építhetnek. Néhány évvel ezelőtt sikerült elérnünk azt, hogy alapszakma legyen a gyermeksebészet. Öt év tiszta képzési idő után – melyből három év a gyermeksebészet – lehet szakvizsgázni.

• Milyen a munkamegosztás a klinikai osztály és a környék kórházai között?

– A Gyermeksebészeti Szakmai Kollégium képviselői és a szakfőorvosok végigjártuk az ország összes kórházát, és megegyeztünk abban, meddig terjed az egyes kórházak kompetenciája. Ez alatt azt kell érteni, hogy a kórházak adottságai, körülményei, az ott dolgozók készsége, jártassága alapján eldöntöttük, melyek azok a gyermeksebészeti kórképek, amelyeket a kórházak felnőttsebészeti biztonssággal el lehet látni. Az így kialakult rendszer alsó szintjén van a járási kórház, ahol el lehet végezni például egy tíz éves gyerek vakbélműtétjét; a középső szint a megyei kórház, ahol mondjuk meg lehet operálni egy két éves gyermek sérv-kizáródását; a harmadik pedig a klinika gyermeksebészeti osztálya, ahol a speciális és újszülöttkori, bonyolultabb kórképeket kezeljük, amelyek ellátásának feltétele az intenzív osztályos háttér vagy a gyermek-aneszteziológus.

• A gyermeksebészet a sebészetből vagy a gyermekgyógyászatból alakult ki?

– A szakemberek jórészt a sebészetből specializálódtak erre a területre, de szervezeti- és a gyermeksebészet inkább a gyermekgyógyászathoz tartozik, hiszen a gyerekek sajátos gondozást igényelnek, függetlenül attól, hogy belgyógyászati vagy sebészeti kórképpel kezelik őket. Nem helyes az a szemlélet, hogy a gyerek kis felnőtt.

nőtt. Mások az életkori sajátosságai, más körülmények kellenek a gyógyulásához. Kíváncsi vagyok, hogy a szülő a kezelés egész idejére a gyermek mellett maradhat-e. Mi nagyon hosszú prognózzal dolgozunk, egy újszülött esetében 80 évvel, és nem mindegy, milyen minőségű életet tudunk biztosítani.

• Melyek a leggyakoribb gyermeksebészeti kórképek?

– A lágyéksérv igen gyakori, a koraszülöttek felére jellemző. Általános probléma a fitymaszűkület, a kóros illetve életkori állapot megkülönböztetése. Sok ajak- és szápad-hasadékos esetünk van, ezek kezelésében a szegedi osztály országosan kiemelt központnak számít. A légutakba került idegen testek eltávolítása is osztályunkra hárult. Idegentest-gyűjtőműtétünkben rajzszög, radírgumi, pénzérmék, függőnycsipesz is szerepelnek.

• A közvélemény ellentmondásosan viszonyul az olyan akciókhoz, melyek célja egy-egy gyerek külföldre juttatása műtét, gyógykezelés céljából. Hogyan vélekedik erről a szakember?

– Nagyon kevés olyan kórkép van, amelynek kezelése itthon nincs megfelelő lehetőség. Talán a májátültetés és bizonyos szívsebészeti beavatkozások esetében lehet indokolt külföldre menni. Nem azért, mert itthon nincs olyan szakember, aki el tudná végezni a műtétet, hanem azért, mert ezek a beavatkozások olyan háttér-felépítést, információs rendszert, szervezethez igyekeznek, ami nálunk hiányzik. Többnyire pénzügyi okai vannak annak, hogy itthon nem végeznek ilyen beavatkozásokat. Egy májátültetés hozzávetőleg 10 millió forintba kerül – a jelenlegi éves osztott hitelkeretünk alig néhány májátültetést vehetünk. Más esetekben cél-

szerűbb itthon operáltatni, kezelteni a betegeket, mert sokan, bizony, pórul járnak külföldön. Csak erről ritkán szól a fáma. Az a határozott véleményem, hogy ne a beteg – vagy gyermekek esetében a szülő – döntse el, itthon vagy külföldön történjen a beavatkozás. Bízunk ezt inkább a felelős és hozzáértő szakemberekre.

• Elképzelhető, hogy az emberek azért bíznak jobban a külföldi gyógykezelésben, mert nagyon gyakran hallani arról, hogy a hazai egészségügyi intézményekben nem telik megfelelő műszerekre. Mi a helyzet a gyermeksebészetben?

– Nem hiszem, hogy a gyermekellátás költségei jelentősen eltérnének a felnőttéktől. Inkább szakmák szerint nagy különbség. A szívsebészet és az intenzív ellátás a legdrágább, ezeket az egyetemen belül kiemelten finanszírozzák. Ugyanakkor a gyermekklinika lényegesen több az intenzív ellátást igénylő beteg, mint ahány ágy erre a célra hivatalosan is elfogadott. Ennek következtében azután gond egy-egy gépnek, berendezésnek a megvétele, hiszen az orvosi eszközöknek csillagászati árak vannak. Ezért azután megfontolunk spórolni. Az egyszerű használatos fonalból például egy magyar sebész valószínűleg ötször annyi csomót köt, mint a nyugati kollégája. Ugyanez igaz a műszerekre is: ugyanazokkal a berendezésekkel dolgozunk, mint a Lajtán túliak, csak a mieink húsz évesek, ők pedig esetleg öt évente cserélik. De ez nem befolyásolja a betegellátás színvonalát.

• Professzor úr hogyan lett gyermeksebész?

– Altorjai Pista bácsi hívó szavára jöttem. Nem bántam meg, nagyon szeretem a szakmámat. Mindennap örömmel jövök be ide.

Keczer Gabriella

Korhú filmek

Új izgalmak, új várakozások, és ami még új lehet egy nap alatt, új magyar sorozat látott napvilágot, a *Helló, Doki!* című, ami a reklámok szünetében oda fog bilincselni bennünket a képernyőhöz, de úgy odabilincsel, hogy észre sem vesszük, hogy a pulóverünket lefejtve gombolyagot szorongatunk a kezünkben, amely az összes nedvességtartalmunkat magába szívja, s így már könnyeznünk sem marad miből, csak a kemény sókristályok potyognak ki a szemhéjunktól.

Hogyan készül egy ilyen sorozat? Pénz kell hozzá, amit onnan lehet beszerezni, ahol van. Ahol van, ott úgy adnak, ha valamit nyújtani tudsz érte. (Nem a kezdet, az elinduláshoz se elég!) Ha alapítványtól tudsz beszerezni, akkor lehetnek „művészeti” szempontjaid, de ha nem, akkor nem lehetnek. Általában nem lehetnek, mondjuk, öt százalékból lehetnek, néhány snitt az elmeél, de aki épp akkor, abban a ritmusban pislant (a szemével), ezekről lemarad. Marad a másik pénz helye, a tőkés zsebe és környéke. Onnan viszont csak úgy kapsz, ha filmed az ő ügye köré csavarod. Más nincs, odacsavarod. Közös ügy nincs! Kizárt. Erre még nem képezik a rendezőt, hogy ne vedd észre a reklámot. Ugyebár, szentkép, melynek háttér egy olajkút, feltűnő. És akkor nincs más hátra, ebből kell dolgoznod, s ezt kell letenned a néző asztalára, képernyőjére. Ezért lesz olyan kritikus, aki a veséjét markolássza, holott tudja ő is, más nincs, de ez a dolga, hogy markolásszon. És markolász! Már a szájában is megváltozik az étel íze, és vacsoránál lefejtéd magadról a pulóvert. Aztán egyszer egy interjúban a magyar filmről kérdezzek. És a film szó hallatán te már csak a telercekre gondolsz, ami rajta van, arra már gondolni se mersz.

De eszedbe jut, valahogy, valójában így szól a filmed a korról, amelyben készült. Pulóvered a kezdetből elgurul.

Podmaniczky Szilárd

• Anderle Ádám új könyve

Don Carlos élete

Az egyetemen frissen jelent meg Anderle Ádám: *Don Carlos – Örült vagy áldozat? című könyve, mely az opera és dráma műfaj hírségének, II. Fülöp spanyol király fiának sorsát vizsgálja.*

A középkort éppcsak elhagyó európai történelem talán legérdekesebb színteréről, a spanyol királyságról, s annak talán máig legvitatottabb alakjáról, Don Carlosról jelent meg kismonográfia a szegedi egyetemen. A szerző, a JATE Hispanisztikai Tanszékének vezetője, Anderle Ádám egyetemi tanár, aki saját bevallása szerint már egyetemista korában diákkori dolgozatot írt a spanyol Habsburgok tragikus sorsú trónörököséről, s akit Don Carlos személye azóta – harminc éve – foglalkoztat. A harminc év kutatásai, tanulmányozásai, olvasmányai érték meg a Don Carlos – Örült vagy áldozat? címmel megjelent történelmi kismonográfiában, mely nemcsak az infáns életével, hanem a XVI. századi spanyol királyság történetével is megismerteti az olvasót.

A hatalmas világbirodalmat uraló V. Károly unokája, Don Carlos az évszázadok során valóságos legendái alak lett, akit kortársai (sokszor az elfogulatlanok is) kiegyensúlyozatlan alkalmú, szertelen, kegyetlen, bosszúvágyó, sőt egyenesen elmebeteg embernek írtak le. A németalföldi felszabadító háború vezére, Orániai Vilmos viszont az apa, II. Fülöp ellenségeként azt terjesztet-

te, hogy a trónörökös egyenesen a király hallgattatta el, miután az összeesküvésre készült ellene. Don Carlost ezért évszázadokon keresztül romantikus hősként mutatták be az operaműfajtól a drámáig, s csak a XIX. század végétől lett közismert az a történelmi vélekedés, mely szerint az infáns valószínűleg gyerekkorától kezdve elmebetegségben szenvedett.

Mi az igazság? Anderle Ádám a könyvben nem ítélkezik, viszont élvezetes hangnemben, olvasmányos történetírással tárja elénk mindazt, ami alapján az olvasó elgondolkodhat arról a különös sorsról. És természetesen a könyv olvasván az európai diplomáciai cselzések, királyházastársak szövetségének sem hagyja érintetlenül az olvasót, annál is inkább, mert ebben a Habsburgok által dominált történelmi időszakban Magyarország (legalábbis annak harmadának) sorsa az uralkodóház kezében van. Az új Don Carlos kismonográfia azért is érdekes, mert a szerzőnek kiváló érzéke van ahhoz, hogy a történelmi kulcskérdéseket aprólékosan tárgyalja, illetve emberközelibb, illetve a legendaalakot és királyi rokonságát hús-vér embereként mutatja be az olvasónak, anélkül, hogy egyszer is a fikció területére tévedne.

Akit érdekel az európai történelem, és benne a magyar olvasó által talán kevésbé ismert hispan történelem, rokonzenével veheti kézbe a Don Carlosról szóló kiadványt.

P. J.

Ne sokat tavarodj! HÉTFOJTÓL PÉNTEKIG
CSAK TÁRCSÁZNI KELL TELEFONOS HÍRDETÉSFELVÉTELÜNK
VALAMELYIK SZÁMÁT, ÉS HÍRDETÉSÜK BIZTOS CÉLBA ÉRI

481-281, 7-12-ig (Csak felárral és gyász!)
318-999 8-12, 14-17-ig, 320-239 7-15-ig
481-411, 311-310 8-14-ig

Pro Patiente

adatbázisát, melyet a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési program segítségével tették közzé az Interneten.

A Pro Patiente mind a nagyközönség, mind az orvos-társadalom számára hasznos információkat kínál. Ez a kettősség fogadja a homepage-re betévedő vendéget, az orvostudományi szakmán kívülieket ugyanis az egészség-életmód rovat várja, ahol többek között az International Health News kanadai elektronikus folyó-

irat magyar változata, a Szív- és tüdőbeteg ABC-je, valamint népszerű Orvos a családban című könyv fontosabb fejezetei olvashatóak. Igazi unikum az Országos Egészségpénztár oldala, itt ugyanis a Magyarországra vonatkozó összes fontosabb statisztikai adat megtalálható, kezdve a demográfiai jellemzőktől az élveszületések számán keresztül, az alkalmazott bruttó-nettó keresetnek alakulásáig. Igaz, még csak az 1995-ös statisztikai zsebkönyv adatai sze-

repelnek, később azonban jönnek a friss információk.

Az orvosi szekcióban aszkai szervezetek, kamarák híreinek kívül, a Pharm Web gyógyszeradatbázis mellett különböző cikkek szerepelnek. Rendszeresen szemlézik a fontosabb folyóiratokat, a kiemelkedő anyagokat ismertetik, a Magyar Traumatológia című szaklap pedig teljes terjedelmében olvasható az Interneten.

A szerver mindössze néhány hónapja létezik, ám a rövid idő alatt több mint 1000 oldalnyi szöveget és képet dolgoztak fel elektronikus formában.